

Nederkalix kyrka, Norrbottens län

Sammanställning av viktiga händelser för kyrkan relaterade till källor

Kommentar

Nedan redovisas uppgifter hämtade främst från ATA och Norrbottens museums aktarkiv. För att få en så fullständig bild som möjligt av kyrkomiljöns utveckling rekommenderas att församlingen kompletterar befintlig sammanställning med uppgifter från egna arkiv. Material som kan vara värdefullt att gå igenom är arbetshandlingar, ritningar, fotografier, protokoll och dyl.

År	Händelse	Källa/referens
1400-talets slut	Kyrkan uppförs.	RAÄ:s byggnadsregister
1472	Altarskåpet invigs av ärkebiskop Jakob Ulfsson.	RAÄ:s byggnadsregister
1595	Kyrkan eldhärjas.	ATA, RAÄ:s byggnadsregister
1600-talet	Vapenhus i söder.	RAÄ:s byggnadsregister
1653	Kyrkan putsas.	RAÄ:s byggnadsregister
1694	Predikstol.	RAÄ:s byggnadsregister
1700-tal	Pyramider och delar till korskrank.	RAÄ:s byggnadsregister
1716	Kyrkan hemsöks och plundras av ryssarna.	ATA
1725	Klockstapel. Byggmästare Erich Erichsson, Sangis.	RAÄ:s byggnadsregister
1731	Klockstapeln förses med målningar.	RAÄ:s byggnadsregister
1747	Fönster utvidgas. Byggmästare Lars Ersson Sundbohm.	RAÄ:s byggnadsregister
1753-54	Kyrkan restaureras. Byggmästare Johan Johansson.	ATA
1800-tal	Altaromfattning kring korfönstret. Under 1809-års krig fungerade kyrkan som stall för ryska arméns hästar.	Nbm, RAÄ:s byggnadsregister
1812	Orgelverket. Byggmästare Johan Nyström, Skellefteå.	ATA
1826	Kyrkogården utvidgas. Bogårdsmuren byggs.	ATA, RAÄ:s byggnadsregister
1828	Kyrkan repareras. <ul style="list-style-type: none"> • Taket förses med nya spånor • Rappningen repareras utvändigt • Kyrkan vitkalkas invändigt. • I sakristian sätts en gammal altartavla från medeltiden upp med tre bilder i bildhuggeri föreställande jungfru Maria med barnet, "Sanct Jacobus" och en av apostlarna vars namn ej mera med tillförlitlighet kan uppges 	ATA
1829	Reparation av klockstapeln.	ATA
1857	Klockstapeln målas om. Korskrank försett med en genombruten försilvrad pyramid å vardera sidan av gången till koret tas bort.	ATA
1882	En helt ny träinredning jämte fönster, dörrar och golv.	ATA
1903	Restaurering av kyrkan. Kyrkan rappas och kalkas. Omändringsarbeten företas.	ATA

1921-23	<p>Restaurering av kyrkan. Arkitekt Otar Hökerberg. Bl.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nybarock inredning • Omfattande reparationer • Utvändig och invändig ommålning • Samtliga spåntak tjärstryks • Alla gamla blindfönster återställs • Antikglas insätts i korfönstret och rött och blått glas i övriga fönster ersätts med vanligt fönsterglas • Sidoläktaren tas ned och orgelläktaren utvidgas och ombyggs i avsatser • Orgelfasaden får barock utformning • Sakristian förses med tillbyggnad i form av förlängning 	ATA
1926	Spiltstaket vid östra gaveln av kyrkan till tjänst för vägfarande kyrkobesökarens dragare.	ATA
1928	Tillstånd till utvidgning av begravningsplatsen. Arkitekt Eberhard Lovén.	ATA
1936	Tillstånd till tre uppsamlingsbrunnar samt lagning och höjning av muren omkring kyrkogården.	ATA
1939	Tillstånd till elektrisk värmeledning.	ATA, Nbm
1945	Tillstånd till anläggning av ny begravningsplats. Arkitekt Bertil Mattsson, Luleå.	ATA
1952	Renovering av mässshake av svart sammet märkt 1760. Libraria.	ATA
1955	<p>Restaurering av kyrkan. Arkitekt Einar Lundberg. Bl.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingången från söder breddas och förses med nya dörrar • Invändig ommålning • Ommålning utvändigt och blindingarna på gavlarna blottställs • Orgelläktaren och predikstolen byggs om • Korgolvet höjs och förlängs • Nytt altare • Sakristian får ny inredning • Målningsarbeten på predikstol och övrig konstnärlig utsmyckning av altarpåreställningen. Artist Fridtjof Erichsson • Vissa restaurerings- och återställningsarbeten utförs på klockstapeln. Stapeln målas. Valdemar Hällgren. Dekor på klockhusets fot och renovering av text och figurmålning. Fridtjof Erichsson, Luleå. • Konservering av tre medeltida träskulpturer. RAÄ och Statens historiska museum. 	ATA, Nbm, RAÄ:s byggnadsregister
1957	Tillstånd till fasadbelysning av kyrkan och klockstapeln. Ingenjörfirman Elektrokonsult i Luleå.	ATA, Nbm
1958-59	<p>Tillstånd till omgjutning av och inskrift på lillklockan. M. & E. Ohlssons klockgjuteri i Ystad.</p> <p>Tillstånd till elektrisk klockringningsanordning.</p>	ATA, Nbm

1963	Tillstånd till församlingshem. Stefan Brechensbauer, Norrbottenskommunernas arkitekt- och byggnadskontor.	ATA
1965	Tillstånd till ändrad utformning av del av skogskyrkogården. Trädgårdsarkitekt Lena Möller, Luleå.	ATA
1971	Tillstånd till ekonomi- och personalbyggnad vid skogskyrkogården. Norrbottenskommunernas arkitekt- och byggnadskontor, Luleå.	ATA
1972-75	<p>Restaurering och ombyggnad av kyrkan. Arkitekt Uno Söderberg. Bl.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nya bänkar • Ny altarring med rektangulär form • Ny läktare • Nytt golv av sten med golvvärme • Kyrkans väggar och valv rengöres, puts lagas och avfärgas • Isolering av valv • Gamla altarskåpet återinsätts i koret • Altarmurens glasmålning och viss annan konstnärlig utsmyckning av kyrkans kor. Konstnär Pär Andersson • Ny orgel. Grönlunds orgelbyggeri. <p>Förslag till ändring av gravkvarter 7 och 8 vid Skogskyrkogården i Kalix. Tillstånd "om de föreslagna asfalteringarna utföres med grustopp".</p>	ATA, Nbm
1976	Ommålning av klockstapeln. Gunnar och Erik Lindberg.	ATA, Nbm
1985	<p>Ny altarring. Nuvarande altarring tas bort och ersätts med den altarring som fanns före restaureringen 1974 och härstammar från 1923 års restaurering (delvis ändrad på 1950-talet).</p> <p>Svart mässhake konserveras. Libraria.</p>	ATA
1988	Mässhake av violett mönstrad siden konserveras. Textilenheten vid RAÄ och Statens historiska museer.	ATA
1989	Tillstånd till omputsning av fasaderna.	ATA, Nbm
1992	<p>Renovering av kyrkan. Vårdplan Knut Åkesson, ECS Teknik AB i Krylbo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rengöring och målning av väggar och valv. Estetiska detaljer av Pär Andersson och Erik Lindberg. • Ommålning av fast inredning. • Ny belysning • Nytt spåntak • Östra gaveln omputas <p>Tillstånd att omlägga bogårdsmuren.</p>	ATA, Nbm
1998	<p>Konservering av altarskåp, en putto, två oljemålningar och ett tryckt biskopsporträtt. Konservator Peter Tångeberg.</p> <p>Utvändig restaurering av kyrkans och klockstapelns fasad. ECS-Teknik AB. Besiktning och antikvarisk kontroll, Norrbottens museum:</p>	ATA, Nbm

	<ul style="list-style-type: none"> • Kompletterande glas- och elarbeten interiört i kyrkan • Omputsning av kyrkan • Restaurering av vindskivor och hänggrännor • Ommålning av klockstapeln • Restaurering av klockstapelns dekormåleri • Samtliga tak tjärades <p>Tillstånd till placering av gipsfigurer i kyrkan.</p>	
--	--	--